

Våldsam brand i Arbetarebostäderna gör många husvillla
Flera vindslägenheter spolierade
Många personer i livsfara vid släckningen
Största bostadseldsvådan i Trollhättan på många år

Artikel i Tidningen Trollhättan 29 oktober 1935

Den brinnande byggnaden sedd från norr.

Trollhättan i april 2018

Annika Hjortkap

Arbetarebostäderna vid Tingvalla härjades i går av en av de mest hotande bostadseldsvådor som på många år förekommit i Trollhättan.

Vid tretiden på eftermiddagen upptäckte några pojkar att det rök på vinden i den sektion av det stora byggnadskomplexet som ligger längst norrut. Alarm slogs omedelbart per telefon, men innan brandkåren hunnit till platsen hade elden gripit omkring sig på ett sådant sätt att situationen såg synnerligen hotande ut. Våldiga eldsflammor bröto fram på taket av den antända flygeln och hela vindsvåningen var på en liten stund fullständigt övertänd.

Gammal kvinna måste bäras ut

Vindsvåningen inrymde tre enrumslägenheter med kokvrå, vilka beboddes av tre äldre kvinnor, fröken Sofia Gabrielsson samt änkefruarna Beata Stenkvist och Anna Westerberg. Elden syntes ha börjat strax intill fru Stenkvists lägenhet och man visste till att börja med ej om lägenhetens innehavarinna befann sig inne i huset eller ej. Det visade sig emellertid att så ej var fallet. Sofia Gabrielsson, som är 78 år gammal, befann sig emellertid inne i sin lägenhet – hon var för övrigt vid tillfället sängliggande på grund av sjukdom – och sedan tillskyndande personer på grund av den våldsamma värme- och rökutvecklingen misslyckats i sina försök att komma henne till hjälp, lyckades slutligen en av brandmännen vid brandkårens ankomst nå in i lägenheten och bära ned den gamla, som trots den farliga situationen syntes ha undsluppit utan några egentliga skador.

Tre brandmän på bristande brandstege

Den mindre brandbilen var först på platsen och efter ytterligare några minuter anlände även den större bilen, varvid man dels började lägga ut slangledningarna från de i närheten befintliga brandposterna och dels att resa stegar upp mot väggen till den antända byggnaden. Det bar sig emellertid inte bättre än att en av stegarna brast, medan tre brandmän befunno sig på densamma, varvid samtliga störtade till marken, den som befann sig överst på stegen från en höjd av cirka tio meter. Vid händelsen

blevo två av brandmännen ifråga skadade och måste föras till sjukhuset, där det konstaterades att en av dem, Arne Wallin, vrickat ena foten. Han kunde dock forslas till sitt hem. Den andre av de båda skadade, Sigge Larsson, hade endast ådragit sig en muskelbristning och kunde begiva sig tillbaka till brandplatsen.

Det kan inte hjälpas att man fick ett visst intryck av brandstyrkans otillräcklighet för uppgifter av sådan omfattning som denna. En annan brist synes vidlåda transportanordningarna. Någon av de större brandstegarna hade man sålunda ej kunnat medföra vid kårens snabba utryckning och först senare transporterades med handkraft en av de befintliga stegarna upp till brandplatsen och togs i bruk, synbarligen till god nytta. Inalles voro cirka tjugo man i tjänstgöring, men det tycktes till att börja med inte förslå långt även om de enskilda brandkårsmedlemmarna utförde ett storslaget arbete och ofta visade en energi och en djärvhet som man ej kan annat än beundra. Speciellt farlig syntes situationen bliva då elden visade tendenser att kasta sig över den tunna brandmur som skiljer nordligaste delen av byggnaden från det övriga komplexet, vars närmaste avsnitt liksom den antända sektionen till större delen är av trä. Gång på gång började det brinna i träet under takpannorna invid brandmuren, men till all lycka kunde man hejda elden på denna punkt. I motsatt fall hade katastrofen blivit hart när oöverskådlig då det inalles bor ett nittiototal familjer i byggnaden.

Innestängda i en brinnande lägenhet

Frivilliga medhjälpare deltog ganska flitigt i arbetet att söka rädda möbler och dylikt ur de hotande lägenheterna. På planen bakom byggnadskomplexet samlades efter hand mängder av möbler och föremål av de mest skilda slag och från fönstren i den översta våningen hissades oupphörligt ytterligare bohag ned. Medan detta behjärtansvärda arbete pågick som bäst flammade elden plötsligt upp i trappuppgången, som på bråkdelen av en sekund på grund av det starka luftdraget var ett flammande eldhav. Från fönstren i den övre våningen hörde man de innevarandes rop på hjälp – de voro fullständigt innestängda i den

brinnande byggnaden och elden grep mer och mer omkring sig i deras omedelbara närhet.

Det såg under några minuter oerhört kritiskt ut. Från ett fönster åt baksidan kastade en av de innevarande, arbetaren V. Olander, ned en lina för att söka klättra ned, ett försök som han emellertid måste avstå ifrån då linan verkade att vara för svag. Några tillskyndande personer lyckades emellertid få fram en stege till fönstret och med hjälp av densamma kunde O. taga sig ned till marken – säkerligen i sista minuten. De övriga av de innevarande praktiserade sig över taket på byggnadens motsatta sida in i en angränsande lägenhet, varifrån de hade möjligheter att sätta sig i säkerhet. För brandmännen var det just vid detta skede av branden ett par kritiska minuter. En av dem, Gustaf Almroth, drabbades av rökförgiftning och måste föras till Maria Alberts sjukhus där han fick kvarstanna, ehuru hans tillstånd för närvarande icke torde ingiva någon anledning till oro.

Sammanlagt hade brandkåren sex slangledning ut och sedan man med hjälp av motorspruta fått ordentligt tryck på vattnet kunde elden dämpas något. Vid sextiden kunde den anses begränsad, men under hela kvällen måste man fortsätta med eftersläckningsarbetet för att lågorna ej ånyo skulle flamma upp.

Sjutton familjer husvilla

Då denna tidnings medarbetare vid niotiden på aftonen besökte de skadade delarna av byggnaden var det en hemsk syn som mötte ens öga. Hela vindsvåningen var så gott som fullständigt förstörd. Såvitt man kunde se torde elden ha börjat ute på själva vinden. Man hade från början gissat att eldhärden skulle vara att söka i den Stenkvistska lägenheten, men denna föreföll i jämförelse med omgivningen relativt oskadad, varför det är troligt att elden först börjat på själva vinden där skorstensmurarna nu stodo ensamma kvar. De lägre ned belägna lägenheterna företedde en tragisk syn. Det bohag, som man ej kunnat få ut i tid, syntes vara fullständigt förstört av vatten, väggarna voro här och var brända och tapeter och dylikt hängde i trasor. Man hade tydligen fått

bryta upp i största hast från sina hem. I en lägenhet stod till och med middagen dukad på bordet. Inalles uppgives det vara icke mindre än sjutton familjer som blivit hemlösa genom det inträffade. En av innehavarna av de skadade lägenheterna uppskattade totala antalet genom händelsen hemlösa personer till ett sextiototal och frågan är väl om det ens stannar vid denna summa, då flera av familjerna hade talrika barnskaror. Under gårdagen inkvarterades de hemlösa på skilda håll hos privatpersoner i staden och det räddade bohaget kördes med lastbilar till lämpliga magasinslokaler. De närboende tycktes visa stor förståelse för de av olyckan drabbade. Icke minst syntes komminister O. Rydberg, som är den brunna fastighetens närmaste granne, söka bistå olyckans offer på bästa sätt.

Gårdssidan av den brinnande byggnaden.

De flesta utan brandförsäkring

Katastrofen ökas därigenom att de flesta av de drabbade familjerna icke synas ha haft sitt lösöre försäkrat. Arbetslöshet och dylika omständigheter tycks ha gjort det svårt för dem att vidmakthålla tidigare existerande försäkringar.

Beträffande i vad mån försäkringssumman för själva byggnaden ger täckning för skadorna har för dagen ingen uppgift stått att erhålla. Fastigheten äges som bekant av ett bolag, Aktiebolaget Arbetarebostäder, vars huvudintressenter äro Trollhättans stad samt vissa industriföretag på platsen. Byggnaden tillkom som man torde erinra sig under kristiden för att avhjälpa den då rådande bostadsbristen. Fullt så svår är väl för närvarande icke situationen i detta avseende, men det torde ändå bli ganska besvärligt för de genom olyckan hemlösa att erhålla ett mera varaktigt tak över huvudet, tills byggnaden hunnit repareras. Någon uppskattning av skadornas värde har man ännu ej kunnat göra. Från sakkunnigt håll upptaxerades de under gårdagen till cirka 75 000 kronor, en summa som förefaller ganska trolig.

Ej heller hann man under gårdagen verkställa någon mera grundlig polisutredning angående olyckan och dess orsaker. De senare äro därför åtminstone ännu så länge fullständigt höljda i dunkel.